

KÖP AV FORDON OCH REPARATIONER

ALLMÄNT

Inte sällan blir vi på Åkeriföreningen kontaktade av medlemmar som fått problem i samband med ett fordonsköp. Många bekymmer hade kunnat undvikas om man haft bättre kunskaper före köpet. **Tänk på att lagen ställer betydligt större krav på näringsidkare än på privatpersoner.** För privatpersoner gäller konsumentköplagen (denna kan inte avtalas bort) och för näringsidkare gäller köplagen. Möjlighet finns att avtala bort köplagen. Om inget avtalats mellan köpare och säljare är det köplagen som gäller. Tänk på att även handelsbruk eller sedvänja kan vara bindande för parterna.

KÖPLAGEN

Om inte någonting avtalats mellan köpare och säljare gäller köplagen och den innebär i korthet:

Leveransort

Leveransort är säljarens affärsställe eller hemvist.

Leveranstid

Inom skälig tid från köpet.

Risk vid leveransförsening

- Säljaren svarar för risken tills att avtalad leveransdatum infaller, därefter står köparen risken om leveransförseningen beror på köparen.
- Om leveransdatum inte bestämts svarar säljaren för risken tills dess att köparen

fått veta att varan finns för avhämtning, därefter står köparen risken. Med risk menas här förlust, skada eller värdeminskning av vara. Om en vara förkommer eller förstörs när köparen står risken måste köparen ersätta den.

Åtgärder vid leveransförsening

Om man avtalat om leveransdatum, men försening uppstår kan köparen åberopa:

- fullgörelse. Köparen kan hålla fast vid köpet och kräva att köpet fullgörs. Kravet måste framställas inom rimlig tid.
- hävning av köpet, om förseningen är av väsentlig betydelse för köparen. Hävning kan i vissa fall ej åberopas för varor som speciellt tillverkats för köparen.
- skadestånd till följd av den skada man lider, om förseningen beror på säljaren.
- att man innehåller betalning till den del som motvarar krav på säljaren för förseningen.

Fel på varan

Köparen är skyldig att undersöka varan före köp. Som fel får i efterhand ej åberopas vad man upptäckt, eller borde upptäckt, under en sådan undersökning.

Som fel räknas

- att varan inte överensstämmer med specifikationerna som säljaren lämnat före köpet.
- om säljaren medvetet har undanhållit väsentliga upplysningar om varan.
- om varan är i väsentligt sämre skick än vad köparen med hänsyn till varans pris och övriga omständigheter kunnat förutsetta. Även om köpt i ”befintligt skick” kan man hänvisa till ovanstående. Detta gäller även vid auktionsförsäljning. Man måste anmärka på felet inom två år från köpet, och kunna bevisa att felet fanns vid köpet.

ALT -07

Om man önskar andra villkor i ett köpeavtal än som framgår av köplagen måste man avtala med säljaren om dessa. Man ersätter då köplagens bestämmelser mot de man

När äger jag fordonet?

Ägare anses den vara som är eller bör vara upptagen i vägtrafikregistret. För fordon som innehas på grund av kreditköp med förbehåll om återtaganderätt eller som innehas med nyttjanderätt för minst ett år anses innehavaren som ägare. För fordon som ägs/brukas av oskiftat dödsbo/konkursbo ansvarar den/dem som äger företräda boet.

Övergår registrerat fordon till ny ägare, ska anmälan göras inom tio dagar efter förvärvet till Transportstyrelsens vägtrafikregister i Örebro. Anmälan ska vara undertecknad av både köpare och säljare på senast utfärdat registreringsbevis i original. Har äganderätten övergått genom arv, bodelning, testamente får tiden räknas från det arvsskifte hölls eller bodelning skedde.

Om köparen åtar sig att ombesörja anmälan men inte gör det, kommer säljaren att stå kvar som registrerad ägare till fordonet med de skyldigheter som det innebär, att t.ex. erlägga fordonskatt och hålla med trafikförsäkring. Se därför till att alltid själv anmäla både köp och försäljning. När ägarbytet är registrerat hos vägtrafikregistret får den nye ägaren ett registreringsbevis och den förre ägaren ett meddelande om att han har förts av som ägare.

Observera

Om fordonet säljs skattat så följer skatten med fordonet.

själva kommit överens om. Scania och Volvo har ensidigt gett ut ALT -07 "Allmänna leveransbestämmelser för köp av lastvagnschassier, busschassier och färdiga lastvagnar och bussar över 3,0 tons totalvikt, påbyggnader, släp- och påhängsvagnar, allt

för yrkesmässigt bruk”. Vissa punkter i bestämmelserna är ofördelaktiga för köparen i förhållande till vad köplagen säger. Blir de Allmänna bestämmelserna en del av köpeavtalet så kommer dessa bestämmelser att gälla istället för köplagens.

Vissa punkter bör enligt Sveriges Åkeriföretag omförhandlas. Bestämmelserna är dispositiva vilket innebär att man kan göra andra överenskommelser. Se t.ex. upp med det leveransdatum som säljaren vill ange.

Bland annat följande punkter i ALT -07 bör då beaktas:

- punkt 4. Säljaren kan bryta bestämd leveranstid utan skyldighet att kompensera köparen.
- punkt 6. Vidaresäljningsförbud i vinstsyfte.
- punkt 7. Köparen blir skyldig 20% av köpeskillingen om säljaren häver köpet bland annat på grund av för sen betalning.
- punkt 14.6. Köparen är skyldig att reparera fordonet på av tillverkaren auktoriserad verkstad tills fordonet är slutamorterat.
- punkt 14.8. Avräkningsförbehåll gäller. Om köparen inte betalar en reparation på fordonet kan säljaren ta av amorteringen som betalning för reparationen. Detta gäller klara förfallna fordringar och inte där reklamation av reparation gjorts.

KÖPA FORDON

Vi har här sammanställt några råd, att beakta vid köp av fordon, från Sveriges Åkeriföretags jurist Bengt Waldersten

- Om du vid köpet föresatt dig att fordonet ska uppfylla vissa krav – skriv in detta i avtalet.
- Om du upptäcker fel i fordonet, reklamera genast genom rekommenderat brev. Möjligheten till reklamation enligt köplagen bortfaller efter 2 år. I ditt avtal kan finnas andra villkor för garanti.
- Undersök fordonet noggrant före köpet.

Endast dolda fel, som du inte borde upptäcka, är att betrakta som fel i köplagens mening.

- Som köpare bör du alltid undvika alla former av friskrivningsklausuler i kontraktet, som t.ex. ”Köparen har beretts tillfälle att noggrant undersöka fel och brister i fordonet. Säljaren friskriver sig mot samtliga fel och brister i det försålda fordonet”.
- Betala aldrig i förskott, utan se till att

Restfördra skatter

Skattskyldig för ett fordon är ägaren. Finns det fler ägare är de solidariskt ansvariga.

Et skattepliktigt fordon får inte användas, om vägtrafikskatten inte har betalats inom utsatt tid. Fordonet beläggs då med brukandeförbud. Detta förbud gäller även om skatteskulden avser en tidigare ägare.

Fordonet får dock användas om det är frågan om:

- skatt som avser tid före det närmast föregående skatteåret.
- skatt som en tidigare ägare av fordonet är skyldig att betala och som har fastställts genom beslut om efterbeskattning eller avser ytterligare skatt som beslutats efter ägarbytet.
- skatt för vilken anstånd med betalning föreligger.

Har ett fordon sålts vid exekutiv försäljning eller av ett konkursbo, får det brukas av den nye ägaren även om fordonsskatt, som tidigare ägare är skattskyldig för, inte har betalats.

Brukas ett fordon trots brukandeförbud, kan polisman efter viss tid, ta hand om fordonets registreringsskyltar. Brukas fordonet även sedan registreringsskyltarna har tagits om hand, döms ägaren till böter eller fängelse i högst sex månader. Även föraren kan dömas till böter eller fängelse, om han känt till att fordonet inte fick brukas. Se även om vägavgifter i separat avsnitt.

fordonet utlämnas innan du betalar. När fordonet körts från bilfirman har det tagits i besittning.

- Om du övertar ett skattepliktigt fordon ska du alltid förvissa dig om att fordons-skatt har betalats av säljaren.
- Kontrollera alltid med vägtrafikregistret att säljaren är ägare till fordonet, och att fordonet inte leasas, samt med fordonets tidigare ägare om eventuellt avbetalningsköp är till fullo betalt.
- Bestäm leveransdatum och leveransort i avtalet.
- Se till att få tilläggsutrustning och montering specificerade i avtalet.
- Om överenskommelser om garantier träffas i avtalet, se till att få garantivillkoren skriftliga.
- Se till att den som står som betalningsmottagare på avier, också är den som har rättigheterna enligt avtalet.
- Om köp sker via aktiebolag men åkeriägaren personligen skriver under en borgen, blir åkeriägaren personligen betalningsansvarig.
- Kontrollera att chassinumret på bilen är det samma som i registreringsbeviset.

KÖPA FABRIKSNYTT

- När du ska köpa ett fordon bör du, om möjligt, se till att ha endast en motpart, nämligen fordonsleverantören. Detta för att slippa avgöra vem som orsakat ett fel, när felet kan bero på både fordonsleverantör och påbyggare.
- Se till att ange en senaste tidpunkt varvid säljaren ska acceptera beställningen. Detta bör säljaren göra genom en orderbekräftelse eller köpavtal. Sedan har man 10 dagar på sig att komma med anmärkningar. Se till att muntliga och skriftliga överenskommelser från beställningen exakt överensstämmer med köpavtalet. Eventuella felaktigheter bör meddelas skriftligen.
- Tänk på att du, men inte säljaren, blir bunden av köpet då du undertecknat beställningen. Läs noggrant igenom de "Allmänna bestämmelserna" och skriv inte under förrän du förstått innebörden av samtliga villkor.
- Om du kommer överens med försäljaren, muntligt eller skriftligt, om något utöver vad som framgår av beställningen – se till att det skrivs in i avtalet eller att avta-

Att köpa lastbil i annat EU-land

Det finns inget som hindrar att en svensk åkare köper sin lastbil i ett annat EU-land. För den som önskar köpa sin lastbil rekommenderas därför följande tågordning:

1. Kontakta bilprovningen och tala om vad för slags bil som ska köpas in och var och fråga efter vilka krav på intyg de kräver för att den ska bli godkänd i Sverige.
2. Tala med försäkringsbolaget och ordna så att bilen är försäkrad under transporten från landet där bilen köpts till Sverige.

let hänvisar till en bilaga. Se till att det i avtalet inte står ”Förbindelser vid sidan av beställningen godkänns ej”.

- Tänk på att det är före undertecknandet av beställningen som du har en bra förhandlingsposition och kan påverka innehållet i avtalet.
- Blir det en tvist senare är det skrivna ordet ofta den enda bevisning för vad som avtalats. En domstol dömer inte över vad som faktiskt avtalats utan endast över vad part kan bevisa som ett avtalsvillkor.
- Köparen måste kunna bevisa att fel visat sig under garantitiden samt att felet reklamerats inom denna tid. Vid större fel bör reklamation därför ske skriftligen genom rekommenderat brev, vilket senare kan användas som ett ”kvitto” på att reklamation skett inom garantitiden.
- Har säljaren överlåtit kontrakt till ett finansbolag kan köparen, vid t.ex. byte av fordon, inte med befriande verkan, betala till sälj företaget utan endast till finansbolaget. Det kan gälla amortering, ränta eller återstående restskuld.
- Underteckna inte ett överlåtelseavtal in blanco, framför allt inte om muntliga överenskommelser gjorts. (Överlåtelseavtal =

överlåtelse eller pantsättning av köpeavtalet från säljaren till annan t.ex. finansbolag). Se till att finansbolaget namnges. Detta för att veta till vem man ska betala, så att man inte tvingas betala dubbelt. Övertagaren har nämligen rätt till betalningen från den dag överlåtelsen sker. Betalning till förra köpeavtalnehavaren är då ogiltig.

- Genom att personligen underteckna en borgen kan köparen bli personligt betalningsansvarig för samtliga förpliktelser enligt avtalet.
- Som leasingtagare blir du inte ägare till

Övergång av rörelse

Vid köp av fordon eller verksamhet ska man se till att ha klart för sig om övergången kommer att betraktas som övergång av rörelse. T.ex. kan en övergång av en entreprenad i vissa fall tolkas som övergång av rörelse, och då gäller speciella regler. Avgörande är om verksamheten har bevarat sin identitet. Faktorer som inverkar är bl.a. om tillgångar, personal, kunder övertagits. Överlåtelse av aktier, eller i samband med konkurs betraktas inte som övergång av rörelse.

Vid övergång av rörelse gäller följande:

- anställda som arbetar i den aktuella rörelsen övergår automatiskt till den nya arbetsgivaren
- alla villkor, regler i anställningsavtal övergår oförändrade.
- ingen får sägas upp p.g.a själva övergången.
- vid övertalighet efter övergången gäller turordningsregler gemensamt för anställda i både tillkommande och befintligt rörelse.
- anställda som inte vill följa med vid övergång har rätt att stanna kvar.
- den nya arbetsgivaren måste i minst ett år tillämpa anställningsvillkor i kollektivavtal, om inte kollektivavtalet löper ut tidigare än efter ett år, eller om man träffat ett nytt avtal med lokala facket.

fordonet.

- Det kan bli mycket dyrt att avveckla ett leasingavtal innan leasingperioden gått till ända.

FINANSIERING

Finansieringen kan ske på olika sätt. De vanligaste är kontant betalning, banklån, avbetalningsköp och leasing. När det gäller leasing skiljer man på finansiell leasing (man står som leasingtagare själv för service och reparationer), och operationell leasing (service och reparationer ingår). Vissa åkeriföreningar har fördelaktiga avtal med finansbolag, ring för mer info.

Vid infordran av anbud för krediten bör beaktas:

- begär in anbud från flera olika banker, finans- och leasingbolag.
- begär att få en effektiv årsränta med samtliga avgifter för krediten inbakade. Se dessutom till att ha samma anbudsdag i samtliga förfrågningar för att kunna jämföra alternativen.
- specificera så noggrant som möjligt villkoren i förfrågan, t.ex. antal aviseringar per år, kreditens längd, efterskottsrenta, ev säkerhet, låsning av räntenivån, fast eller rörlig ränta, m.m. Sänd dessutom med bokslut och annan viktig information som kreditgivaren kan vara intresserad av. Kom ihåg att ju bättre ”läge” företaget befinner sig i desto bättre villkor från kreditgivaren.
- aviseringen ska passa dina inbetalningar så väl som möjligt, ska aviseringarna vara lika stora vid varje tillfälle, eller fallande eller kanske differentierade under året.

Att tänka på

- om räntan ska vara rörlig – se till att få den knuten till någon officiell ränta (t.ex. STIBOR, K1 COMP, statsskuldväxlar 90 dagar m.m.). Dessa kan avläsas i flertalet dagstidningar.
- kontrollera att det inte finns räntegolv i avtalet (nivå under vilken ränta i avtalet ej

kan sänkas).

- avgifter för krediten. Fasta avgifter för krediten måste betalas vid förtida inlösen.
- trots att lagen säger att inlösen i förtid kan ske – se till att det i avtalet står ”köparen har rätt till avgiftsfri inlösen i förtid” i avtalet.
- fast ränta under kreditens löptid kan vara ett alternativ om man befår att räntan ska stiga.
- begär att få räntan omräknad till effektiv årsränta vari ingår alla avgifter för krediten.

AVBETALNINGSKÖP

Med avbetalningsköp avses köp av vara om

- betalning ska erläggas i poster (minst en sedan varan lämnats ut).
- avtalet innehåller förbehåll om återtaganderätt.

Avbetalningsköp mellan näringsidkare är reglerade i ”Lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl”. Denna lag är tvingande, d.v.s den är inte förhandlingsbar.

Det som finns i denna är alltså parterna skyldiga att följa trots att man avtalat annat (i motsats till köplagen).

Observera

Avtala alltid skriftligt om pris, eller högsta pris, när fordonet lämnas till verkstad, annars kan verkstaden enligt lag debitera vad som är skäligt. Det kan vara mycket svårt att i efterhand bevisa att reparationskostnaden varit oskälig.

Tänk på att när man lämnar ett fordon till verkstaden, så lämnar man det frivilligt. Detta kan få ödesdigra konsekvenser, om bilen inte finns på verkstaden när den ska hämtas. Försäkringen gäller nämligen inte när man frivilligt avhänder sig fordonet. Anlita därför endast seriösa verkstäder.

Vad säger lagen

- köparen har alltid rätt att betala in skuld till säljaren i förtid.
 - säljaren kan kräva betalning i förtid endast om han gjort förbehåll om det i avtal, och:
 1. köparen dröjt i mer än fjorton dagar med att betala en tiondel av hela kreditfordringen, eller om dröjsmålet avser två eller flera tillfällen, en tjugondel av kreditbeloppet, eller om
 2. köparen äventyrar säljarens säkerhet i fordonet.
- Samma villkor gäller vid återtagande, dock om köparen betalar avisering plus dröjsmålsränta före återtagande så faller säljarens rätt till återtagande bort.
- avräkningsförbehåll får endast göras för reparation på fordon eller vara, inte för annat fordon eller vara.
 - om återtagande sker, regleras beloppen enligt följande: köparen tillgodoräknas fordonets värde vid återtagandet, och säljaren tillgodoräknas obetalda kreditfordringar samt kostnader för krediten och fordonet.

LEASING

När man granskar ett leasingavtal bör man ställa sig följande frågor:

- vad kostar det att bryta leasingavtalet?
- kan man lösa in fordonet under leasingperioden – vad kostar detta?
- kan man köpa loss fordonet efter leasingperioden – vad kostar detta?
- kan man fortsätta leasa fordonet efter leasingperiodens slut – vad kostar detta?
- har du rätt att anvisa köpare vid försäljning av fordonet – och får du del i överskottet vid försäljningen?
- kan leasingavtalet övergå till avbetalningskontrakt efter leasingperiodens slut?
- om du i förväg vill veta kostnaden för fordonet inkl service och reparationer ska du fundera över operationell leasing.

REPARATIONER

ALS -93

Volvo och Scania har gett ut ALS -93, "Allmänna bestämmelser vid reparation och service för lastvagnar över 7 ton, och släp- eller påhängsvagnar, allt för yrkesmässigt bruk".

Enligt Sveriges Åkeriföretag bör punkt

12 omförhandlas. Som ett tillägg till punkten bör stå ”Verkstaden går fri från ansvar om den kan visa att det inte beror på fel eller försummelse från verkstadens sida”. Man bör också känna till att, om man som kund lämnar in fordonet till verkstaden efter bestämd inlämningstid, och inte har meddelat detta minst ett dygn före, så har verkstaden rätt att debitera skäligt arvode för den tid som ej kunnat utnyttjas. Däremot, är verkstaden ej ersättningskyldig för försenad utlämning. Tänk på att ändringar i ALS -93 måste vara skriftliga. Desutom bör man alltid be att få en skriftlig bekräftelse från verkstaden, på vad som överenskommits. ALS -93 kan erhållas från Åkeriföreningen. Sveriges Åkeriföretag har tillsammans med OK Petroleum/SÅIFA förhandlat fram AREP 94, allmänna bestämmelser vid reparation och service, med för åkerierna bättre villkor. AREP 94 kan erhållas från Åkeriföreningen.

Service- och reparationsavtal

Om man i förväg vill ha kontroll på service- och reparationskostnader kan man teckna service- och reparationsavtal med verkstaden.

Om man tecknar sådant avtal bör man tänka på att normalt ingår endast chassiet. Vill man att avtalet ska omfatta även påbyggnader och tilläggsutrustning måste detta särskilt anges i avtalet. Man ska också undvika att avbryta sådant avtal i förtid, eftersom reparationsbehovet normalt stiger med fordonets ålder, och eftersom man betalar lika mycket varje år (realt, eftersom avtalen normalt indexuppräknas), så kan det vara slöseri.

